

REFORMA ONU: OBIECTIVE, PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI

UNITED NATIONS REFORM: OBJECTIVES, PROPOSALS AND PRIORITIES

Alina Ligia Dumitrescu*, Iulia Monica Oehler Șincai
Institutul de Economie Mondială – Academia Română, București, România

Rezumat

Articolul se focalizează pe reforma ONU în cadrul arhitecturii actuale a relațiilor globale. În primul rând, sunt prezentate agențiile specializate și organizațiile și rolul lor în guvernarea mondială, iar în al doilea rând sunt analizate procesul de reformare a ONU și poziția unor state din spațiul Indo-Pacific cu privire la această problemă. Prin cercetarea activității ONU și expunerea pozițiilor privind rolul acestei organizații ale unor țări cu o mare putere economică și contribuții importante la finanțarea acesteia, articolul dorește să atragă atenția asupra nevoii de reformare profundă a organizației, de modernizare și focalizare asupra unor valori și priorități comune și de adaptare la realitățile cu care se confruntă societățile actuale și economia mondială. În opinia autoarelor, soluțiile pot fi găsite numai printr-un efort politic comun, colaborare economică, multilateralism, implicare socială și intervenție activă în apărarea păcii, fără de care existența și rolul ONU și ale altor organisme internaționale ar fi puse în pericol și odată cu aceasta însăși existența democrației și chiar viitorul omenirii.

Cuvinte-cheie: ONU, guvernare, agenții, reforme, poziții

Clasificare JEL: F02, F53, F63

Abstract

This article focuses on the UN reform within the current architecture of global relations. Firstly, the specialized agencies and organizations and their role in world governance are presented. Secondly, the process of reforming the UN, as well as the position of some Indo-Pacific states on this issue are analysed. By exploring the UN activity and the views on the role of this organization of the countries with great economic power and important contributions to its financing the authors wish to draw the attention upon the need for a profound reform and modernization, focusing on common values and priorities and adjusting to the realities which are facing today's societies and the world economy. According to the authors' opinion, the solutions can be found only through joint political efforts, economic cooperation, multilateralism, social involvement and active intervention to defend peace, without which the existence and the role of the UN and other international bodies could be jeopardized, as well as the very existence of democracy and even the future of humanity.

Key words: UN, governance, agencies, reforms, positions

JEL Classification: F02, F53, F63

* Autori de contact: Dr. Iulia Monica Oehler Șincai, email: oehler.sincai@gmail.com; Dr. Alina Ligia Dumitrescu, e-mail: alinaligia1@yahoo.com. Articolul se bazează pe rezultatele cercetării realizate în cadrul studiului cu tema: „6.5.11. Raporturile economice ale marilor puteri în spațiul Indo-Pacific în contextul geopolitic actual”, coordonat de Dr. Iulia Monica Oehler Șincai, studiu inclus în planul de cercetare al Academiei Române din anul 2019.

1. Sistemul ONU de organizații și agenții specializate

Bazele Organizației Națiunilor Unite (ONU) au fost constituite încă din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, această titulatură fiind propusă de președintele Statelor Unite ale Americii, Franklin D. Roosevelt, și introdusă în Declarația Națiunilor Unite de la 1 ianuarie 1942, semnată de SUA, Marea Britanie, fosta Uniune Sovietică și China, alături de alte 22 de state.¹ Carta Națiunilor Unite a fost semnată la 26 iunie 1945, la San Francisco și a intrat în vigoare la 24 octombrie 1945, aceasta fiind axată pe *menținerea păcii și securității internaționale, promovarea cooperării și dezvoltării globale și promovarea drepturilor omului*.

În iulie 1944, la Conferința Monetară și Financiară a Națiunilor Unite de la Bretton Woods, New Hampshire, au fost conturate trei noi instituții multilaterale, una cu atribuții în domeniul financiar-monetar, alta ca bancă multilaterală de dezvoltare, iar a treia ca organizație mondială a comerțului (OMC). Fondul Monetar Internațional (FMI) și Banca Mondială au fost înființate în 1945, în timp ce o alternativă mai puțin ambițioasă comparativ cu OMC, Acordul General pentru Tarife Vamale și Comerț (GATT), a fost lansat în 1947. Organizația Mondială a Comerțului (OMC) a luat ființă abia în 1995.

Încă de la început, Banca Mondială și FMI au optat pentru independența lor față de ONU. Acestea figurează ca agenții specializate ale ONU, dar având statutul de organizații autonome, iar relațiile ONU cu acestea sunt consfințite prin acorduri negociate.²

ONU este un simbol al multilateralismului și al eforturilor susținute la nivel mondial pentru pace, securitate și dezvoltare durabilă, oferind un set de principii de bază pentru statele lumii, companii și societate în ansamblu.

În prezent, sistemul ONU este compus din șase organe principale (Adunarea Generală, Consiliul de Securitate, Consiliul Economic și Social,³ Consiliul de Tutelă, Curtea Internațională de Justiție și Secretariatul) și cuprinde o serie de fonduri, programe, organizații și agenții specializate, care au un rol important în menținerea păcii și securității internaționale, dar și pentru orientarea activității societăților moderne către o dezvoltare durabilă⁴ și echilibrată (Tabelul 1).

În 2018, peste 37.000 de persoane lucrau pentru Secretariatul ONU în întreaga lume (United Nations Secretary General, 2019). Resursele ONU la nivelul anului 2018 au însumat valoarea de

¹ A se consulta: <https://www.un.org/en/sections/history/history-United-nations/>.

² <https://www.un.org/en/sections/about-un/funds-programmes-specialized-agencies-and-others/index.html>.

³ ECOSOC se ocupă de trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economică, socială și de mediu.

⁴ În august 2015, 193 de state membre ale Națiunilor Unite au adoptat Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, care cuprinde 17 obiective: fără sărăcie, foamete „zero”, sănătate și bunăstare, educație de calitate, egalitatea de gen, apă curată și canalizare, energie curată și la prețuri accesibile, muncă decentă și creștere economică, industrie, inovație și infrastructură, reducerea inegalităților, orașe și comunități durabile, consum și producție responsabile, acțiune climatică, viața acvatică (cu referire la conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă), viața terestră (protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate), pace, justiție și instituții eficiente și parteneriate pentru realizarea obiectivelor, alături de 169 de ținte specifice pentru aceste obiective.

13,8 miliarde de dolari, care au fost distribuiți astfel (United Nations Secretary General, 2019, p. 117):

- 8,2 miliarde de dolari pentru promovarea păcii și securității internaționale;
- 1,9 miliarde de dolari pentru coordonarea eficientă a asistenței umanitare;
- 1,3 miliarde de dolari pentru promovarea creșterii economice susținute și a dezvoltării durabile;
- 1,45 miliarde de dolari pentru funcționarea eficientă a sistemului;
- 375 milioane de dolari pentru controlul drogurilor, prevenirea criminalității și combaterea terorismului;
- 318 milioane de dolari pentru promovarea și protejarea drepturilor omului;
- 174 milioane de dolari pentru promovarea justiției și legislației internaționale;
- 109 milioane de dolari pentru dezvoltarea Africii;
- 36 milioane de dolari pentru dezarmare.

Tabelul 1: Principalele organizații și agenții specializate ale ONU cu rol fundamental în dezvoltarea durabilă

Acronim și denumire în engleză	Organizație / Agenție și acronim în română (unde este cazul)	Obiective
FAO - Food and Agriculture Organization	Organizația pentru alimentație și agricultură	FAO are ca obiectiv strategic lupta împotriva foametei, oferă sprijin țărilor în dezvoltare pentru modernizarea și îmbunătățirea practicilor agricole, forestiere și în domeniul pescuitului, promovează o nutriție adecvată și securitatea alimentară la nivel global.
IFAD - International Fund for Agricultural Development	Fondul internațional pentru dezvoltare agricolă (FIDA)	FIDA este o instituție financiară internațională și o agenție specializată a Organizației Națiunilor Unite, dedicată eradicării sărăciei și foametei în zonele rurale ale țărilor în dezvoltare.
ILO - International Labour Organization	Organizația Internațională a Muncii	ILO este o agenție a ONU, al cărei mandat este de a promova justiția socială și de a promova o muncă decentă prin stabilirea standardelor internaționale de muncă.
UNDP – United Nations Development Programme	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)	PNUD susține țările lumii în efortul de a elimina provocările la adresa dezvoltării, și anume: eradicarea sărăciei în toate formele și dimensiunile; accelerarea transformărilor structurale pentru dezvoltarea durabilă și consolidarea rezilienței la crize și șocuri.
IMF - International Monetary Fund	Fondul Monetar Internațional (FMI)	FMI asigură stabilitatea sistemului monetar și financiar internațional. Contribuie la soluționarea crizelor, cooperând cu statele membre pentru stimularea creșterii economice și ocuparea forței de muncă. Oferă asistență financiară temporară țărilor aflate în dificultate, pentru a facilita ajustarea balanței de plăți și asistență tehnică. Dispune de trei instrumente principale pentru îndeplinirea mandatului său: supraveghere, asistență tehnică și formare profesională și acordarea de împrumuturi.
UNICEF- United Nations	Fondul Internațional al	UNICEF, agenție fondată prin voluntariat,

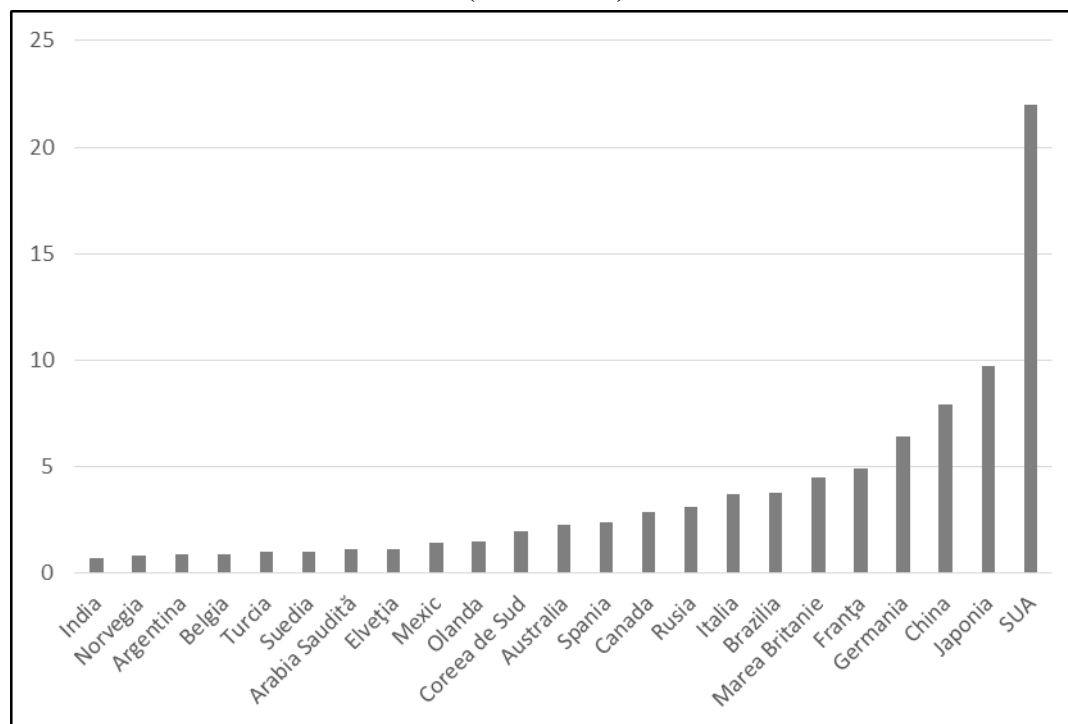
Acronim și denumire în engleză	Organizație / Agenție și acronim în română (unde este cazul)	Obiective
Children's Fund	Națiunilor Unite pentru Urgențe ale Copiilor	care se finanțează prin fonduri guvernamentale și donații private, acționează în 190 de țări pentru a salva viața copiilor, pentru a le apăra drepturile, pentru a-i proteja împotriva abuzurilor și exploatării și facilitează accesul copiilor la educație și îngrijirea medicală preventivă și curativă.
UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură	UNESCO are un obiect de activitate complex, care cuprinde: formarea cadrelor didactice, îmbunătățirea educației la nivel mondial, protejarea siturilor istorice și culturale importante din întreaga lume.
WBG - World Bank Group	Grupul Băncii Mondiale	Banca Mondială, prezentă în peste 100 de țări, se concentrează pe reducerea sărăciei și îmbunătățirea nivelului de trai al populației prin furnizarea de împrumuturi cu dobândă scăzută sau fără dobândă și subvenții către țările în dezvoltare pentru educație, sănătate, infrastructură și comunicații. WBG include: Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (IBRD); Centrul internațional de soluționare a litigiilor privind investițiile (ICSID); Asociația Internațională de Dezvoltare (IDA); Corporația Financiară Internațională (IFC); Agenția multilaterală de garantare a investițiilor (MIGA).
WHO - World Health Organization	Organizația Mondială a Sănătății (OMS)	OMS este autoritatea de coordonare a domeniului sănătății pe plan internațional sub egida Națiunilor Unite.
UNHCR - Office of United Nations High Commissioner for Refugees	Înaltul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați	UNHCR protejează refugiații din întreaga lume și facilitează revenirea lor în țara de origine sau relocarea lor.
WFP - Office of United Nations World Food Program	Programul Alimentar Mondial (PAM)	PAM este o agenție specializată a ONU, fiind și cea mai mare agenție umanitară din lume (având birouri în 90 de țări de pe glob unde se derulează programe de asistență alimentară) și are ca scop eradicarea foametei și a malnutriției. În fiecare an, programul alimentează aproape 80 de milioane de persoane din aproximativ 75 de țări.
UNIDO - United Nations Industrial Development Organization	Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONUDI)	ONUDI este agenția specializată a ONU, care promovează dezvoltarea industrială pentru reducerea sărăciei, globalizarea incluzivă și protejarea mediului.

Sursa: Tabel realizat de autori pe baza UN (2019).

Fondurile și programele ONU se află sub directa autoritate a Adunării Generale și a Secretarului General și sunt finanțate integral prin contribuțiile statelor membre ale ONU. Resursele financiare colectate de la statele membre sunt distribuite către: bugetul operațional, activitatea tribunalelor internaționale, fondul pentru lucrări de reabilitare a sediului central și operațiunile de menținere a păcii. Deși bugetul operațional are doar o pondere neînsemnată în *fondurile administrate de ONU și agențiile sale specializate*, principalii contribuabili oferă o imagine de

ansamblu asupra implicării lor în activitățile organizației. Graficul 1 indică SUA (22% din total), Japonia (9,7%) și China (7,9%) în fruntea clasamentului, urmate de „cei trei mari” din UE, Germania (6,4%), Franța (4,9%) și Marea Britanie (4,5%). Brazilia și Rusia au ponderi de 3,8% și, respectiv 3,1%, în timp ce India are o contribuție de numai 0,7%, mai scăzută decât țări precum Coreea de Sud, Mexic și Argentina.

**Graficul 1: Principalii contribuabili la bugetul operațional al ONU, în 2018
(% din total)**

Sursa: Grafic elaborat de autoare pe baza datelor UN Secretariat (2019).

SUA rămân, în continuare, principalul finanțator al activităților ONU, cu o contribuție totală de peste 10 miliarde de dolari în 2017 (peste 20% din bugetul colectiv). Președintele Donald Trump a ridicat în repetate rânduri problema diminuării contribuției SUA la bugetul ONU, având în vedere și faptul că aceasta depășește cu circa 7 miliarde de dolari nivelul obligatoriu (estimat la 3,5 miliarde de dolari), calculat în funcție de o formulă complexă, care ține cont de venitul național brut și populația fiecărei țări membre (Hillard și Shendruk, 2019). La sfârșitul anului 2018, doar 152 de state membre ale ONU își achitaseră integral contribuția obligatorie la bugetul organizației (Adunarea Generală a ONU, 2019).

Organizațiile și agențiile specializate ale ONU sunt legate numai contractual de aceasta, dar nu primesc directive obligatorii de la Adunarea Generală sau Secretarul General. Fiecare dispune de propria structură de conducere și colectează contribuții numai de la statele membre ale acestora în conformitate cu îndeplinirea funcțiilor de bază, dar pot colecta fonduri extrabugetare de la donatori și le pot cheltui la nivel de țară pentru activități operaționale.

2. Nevoia de reformă a ONU

Sistemul ONU, așa cum este el în prezent, este cu mult diferit decât se plănuiase inițial. Rolul său este cu mult „diluat” comparativ cu prevederile unor documente importante din 1974 (Caseta 1).

Pickford (2019) evidențiază că, în pofida faptului că economiile emergente/în dezvoltare au fost principalele „motoare” ale creșterii globale în ultimul deceniu, puterea lor de vot în cadrul FMI și al Băncii Mondiale nu reflectă puterea lor economică. De pildă, în cadrul FMI, SUA dețin peste 16% din puterea de vot, în timp ce China numai 6%. G7, care deține doar 30% din produsul brut global, dispune de 40% din puterea de vot la FMI. La Banca Mondială se manifestă disparități similare și, mai mult decât atât, regula ca președintele Băncii Mondiale să fie cetățean american, iar președintele FMI european, se menține și în prezent.

În cadrul FMI, în contextul celei de-a paisprezecea revizuirii generale a cotelor ce a avut loc în anul 2010, cotele țărilor în dezvoltare/emergente s-au majorat, însă în pofida majorărilor, tot SUA și Japonia sunt pe primele două locuri: SUA, cu 17,46% din total, Japonia cu 6,48%, urmate de China cu 6,41%, Germania cu 5,6%, Franța și Marea Britanie, fiecare cu 4,24%, Italia cu 3,17% și India cu 2,8% (IMF, 2018).

Caseta 1: ONU, proiectată ca organizație „universală”, care să asigure „în mod egal interesele tuturor țărilor lumii” și care să joace un rol-cheie „în stabilirea unei Noi Ordini Economice Internaționale”

Declarația pentru stabilirea unei Noi Ordini Economice Internaționale, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite (ONU) la 1 mai 1974, aducea în prim-plan aspirația „pentru stabilirea unei Noi Ordini Economice Internaționale bazate pe echitate, egalitate suverană, interdependență, interes comun și cooperare între toate statele, indiferent de sistemele lor economice și sociale” (UNGA, 1974a). Declarația a fost completată prin Programul de Acțiune (1 mai 1974) (UNGA, 1974b) și Carta drepturilor și obligațiilor economice ale statelor (12 decembrie 1974) (UNGA, 1974c). Principiile și valorile enunțate în cele trei documente erau menite, prin punerea lor în aplicare, „să elimine decalajul crescând între țările dezvoltate și în dezvoltare și să asigure o dezvoltare economică și socială din ce în ce mai accelerată și pacea și justiția pentru generațiile prezente și viitoare”. Același mesaj se desprinde și din lista celor 15 principii întrupate în *Carta drepturilor și obligațiilor economice ale statelor*, printre care se numără și cel referitor la absența oricărei încercări a statelor lumii „de a obține hegemonie sau sfere de influență”.

ONU se definește ca o organizație „universală”, care „ar trebui să fie capabilă să abordeze probleme legate de cooperarea economică internațională într-o manieră cuprinzătoare”, „asigurând în mod egal interesele tuturor țărilor lumii” și „jucând chiar un rol și mai important în stabilirea unei Noi Ordini Economice Internaționale” (UNGA, 1974a, punctul 6). În plus, Declarația ar trebui să reprezinte „una dintre cele mai importante baze ale relațiilor economice internaționale între toate popoarele și toate națiunile” (UNGA, 1974a, punctul 7).

Sursa: Oehler-Șincai *et al* (2015).

În schimb, de la 1 octombrie 2016, yuanul a fost acceptat de către FMI în coșul drepturilor speciale de tragere, alături de dolar, euro, yenul japonez și lira sterlină, reflectând procesul de internaționalizare a monedei naționale chineze (renminbi sau yuan).

Dezbaterile privind punctele forte și punctele slabe ale organismelor și agențiilor specializate ale ONU și importanța reformei sistemului de dezvoltare al ONU au o importanță majoră în contextul schimbărilor rapide din arhitectura guvernantei globale. În primul rând, noi actori au apărut ca furnizori importanți de fonduri de cooperare pentru dezvoltare, în condițiile în

care anumiți donatori bilaterali noi, precum China, India, Brazilia și statele din Golful Persic și-au extins în mod semnificativ programele către țările în dezvoltare, dar preferă să rămână în afara procesului de armonizare inițiat de Comitetul de Cooperare pentru Dezvoltare al OCDE (DAC)⁵ (Fues, Dongyan și Vatterodt, 2007).

Fues, Dongyan și Vatterodt (2007) apreciază că principalele slăbiciuni ale sistemului ONU sunt legate de fragmentarea, suprapunerea mandatelor unor instituții și incoerența sistemică care conduc la costuri mult prea mari pentru țările partenere și agențiile de implementare.

În plus, guvernele occidentale au subminat procesul multilateral demonstrând tot mai mult o administrare inefficientă a resurselor de către organizațiile ONU. Aceștia au schimbat constant resursele de la activități de bază la alte categorii de acțiuni, care servesc în primul rând priorităților donatorilor, ducând spre o „bilateralitate” a alocării resurselor și obiectivelor. Drept urmare, donatorii susțin rivalitatea dintre agenții pentru finanțare și folosesc adesea organizațiile ONU ca agenții de implementare pentru proiecte bilaterale.

De asemenea, autorii amintiți subliniază că dezbateră privind reforma sistemului de dezvoltare a ONU este strâns legată de eforturile de consolidare a Consiliului Economic și Social (ECOSOC). Încă de la înființare, influența ECOSOC a fost extrem de limitată, deoarece este umbrită de alte instituții, în special de FMI, Banca Mondială, OMC, G7/G8 și OCDE. Acest Consiliu, cu rol formal de supraveghere a agențiilor specializate ale ONU și a organismelor sale subsidiare, precum Comisia pentru dezvoltare durabilă, nu are o putere reală, deoarece nu are mijloacele de a exercita un control eficient. ECOSOC a rămas practic un forum de dezbateră și nu unul de acțiune eficientă, cu efecte relevante în lumea reală.

Potrivit Global Policy Forum, Consiliul Economic și Social (ECOSOC) este principalul organism al ONU care coordonează activitatea economică și socială a organizației și, spre deosebire de Consiliul de Securitate, ECOSOC se bucură de puțină autoritate în elaborarea politicilor internaționale (GPF, 2019). Carta ONU plasează ECOSOC sub autoritatea Adunării Generale, permițând organismului să emită recomandări de politici către sistemul ONU și statele membre.

Cu toate acestea, alte instituții internaționale precum Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional (FMI) și Organizația Mondială a Comerțului (OMC) și-au asumat conducerea în domeniul politicii economice globale. Cu toate acestea, Global Policy Forum subliniază că aceste instituții nu au procese democratice, transparență și responsabilitate și reprezintă interesele statelor mai bogate față de dezvoltarea țărilor sărace (GPF, 2019). Potrivit aceleiași surse, „unii susținători ai reformei consideră că 54 de membri ai Consiliului sunt prea mulți pentru negocieri constructive și ar trebui înlocuiți cu un „Consiliu de securitate socială și economică având un număr mai redus de membri”.

⁵ Obiectivul general al DAC este de a promova cooperarea pentru dezvoltare și alte politici relevante pentru dezvoltarea durabilă, incluzând o creștere economică durabilă, incluzivă și durabilă, eradicarea sărăciei, îmbunătățirea a nivelului de trai în țările în curs de dezvoltare și a unui viitor în care nicio țară nu va depinde de ajutor financiar extern.

3. Reforma actuală a ONU

Promotorul actualei reforme ONU este Secretarul General al Națiunilor Unite, António Guterres, care a subliniat modul în care noile reforme vor transforma activitatea Națiunilor Unite, respectiv a afirmat că „obiectivele reformei sunt clare: să ne concentrăm mai mult pe oameni și mai puțin pe proces, pentru ca ONU să devină mult mai agilă și mai eficientă. Și, să reconstruim ONU ca un loc de muncă bazat pe egalitate, diversitate și integritate” (UN, 2019b).

Reforma curentă a ONU a fost propusă în baza viziunii Secretarului General António Guterres de a re poziționa sistemul și a fost mandatată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția A/RES/72/279, din 31 mai 2018. Reforma sistemului de dezvoltare al ONU implică o serie de schimbări în modul în care sistemul de operare al acestei organizații acordă ajutor țărilor din întreaga lume în vederea realizării obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) și a Agendei 2030.

Reforma își propune să conducă la un sistem de dezvoltare al ONU, care să fie mai integrat, mai concentrat pe munca de teren, având o responsabilitate internă și externă mai clară la nevoile naționale și cu capacități, competențe și resurse mai bine corelate Agendei 2030 (UN, 2018). Mai precis, reforma actuală presupune o serie de inițiative, dintre care amintim:

- Utilizare mai coerentă și mai bine coordonată a capacităților și resurselor globale și regionale, mai concentrată pe furnizarea de sprijin țărilor în colaborare cu echipele de țară ale ONU, prin analize, opțiuni politice și expertiză tehnică, ce pot fi ușor accesate;
- O nouă generație de echipe de țară ale ONU,⁶ a căror compoziție, roluri și profiluri sunt adaptate contextului și care oferă rezultate partajate, inclusiv printr-un Cadru re proiectat al ONU de Asistență pentru Dezvoltare (UNDAF),⁷ care devine principalul instrument strategic pentru a răspunde nevoilor și priorităților naționale;
- Infrastructură de sprijin mai adecvată la nivel global, regional și de țară, pentru a sprijini coordonatorii rezidenți și echipele de țară în îndeplinirea sarcinilor lor și

⁶ Agențiile rezidente și non-rezidente ale ONU, precum și fondurile și programele speciale formează echipa de țară a ONU (UNCT), care e condusă de Coordonatorul Rezident al ONU. La 1 ianuarie 2019, toți coordonatorii rezidenți și-au preluat noile funcții de reprezentant de dezvoltare de rang înalt al sistemului ONU, conducând 131 de echipe de țară ale Națiunilor Unite, care deservește 164 de țări și teritorii, pentru a oferi răspunsuri colective la nevoile naționale și pentru a asigura funcționarea sistemului la nivel mondial. Coordonatorii rezidenți raportează direct secretarului general al ONU și sunt selectați pe baza abilităților manageriale, dar și a expertizei în domeniul dezvoltării durabile, necesare pentru a construi încredere, a transforma modul de lucru ale sistemului de dezvoltare al ONU, pentru a aborda nevoile și prioritățile naționale și pentru a colabora prin sistemul ONU pentru a oferi rezultate mai bune pe teren. Costurile totale aferente sistemului de coordonare a rezidenților sunt estimate la 281 milioane USD anual, ceea ce reprezintă aproximativ 1% din contribuțiile la activitățile operaționale ale ONU pentru dezvoltare. Aceasta include 246 milioane USD pentru coordonatorii rezidenți și costurile de personal și operare ale celor 131 de birouri de coordonatori rezidenți din cadrul Biroului de coordonare a operațiunilor de dezvoltare (UNDOCO). Restul de 35 de milioane USD pe an este destinat unui fond de sprijin al inițiativelor și activităților comune cu UNCT și cu guvernele naționale, în jurul obiectivelor de coordonare.

⁷ Cadrul Națiunilor Unite pentru Asistență pentru Dezvoltare este un cadru strategic pe termen mediu, care descrie viziunea și răspunsul colectiv al sistemului ONU la prioritățile și rezultatele naționale de dezvoltare pe baza principiilor de programare normative.

pentru a îmbunătăți funcțiile și capacitățile birourilor coordonatorilor rezidenți, prin Biroul de coordonare a operațiunilor de dezvoltare (UNDOCO), care este responsabil pentru furnizarea de suport echipelor de coordonatori rezidenți și țărilor ONU, la sediul central, dar și în plan regional;

- Schimbare a sistemului de finanțare al donatorilor, prin reorientarea sa către resurse mai previzibile și flexibile, care să permită, la rândul său, sistemul de dezvoltare al ONU să-și adapteze sprijinul, să sporească furnizarea de rezultate și să ofere o transparență, responsabilitate și vizibilitate mai mari pentru resursele încredințate sistemului;

- Practici de operare simplificate, prin consolidarea birourilor centrale și a centrelor de servicii, ceea ce duce la creșterea eficienței și la servicii de calitate superioară;

- O mai bună comunicare cu privire la sistemul de dezvoltare al ONU, cum funcționează și ce obțin statele membre din investițiile lor în sistem.

Începând cu sfârșitul anilor '90, au fost propuse mai multe reforme ale Organizației Națiunilor Unite, printre care reforma Consiliului de Securitate, reforma Secretariatului ONU, reforma financiară, reforma drepturilor omului, reforma activităților operaționale și, nu în ultimul rând, reforma Consiliul Economic și Social. Cu toate acestea, există puțină claritate sau consens cu privire la ceea ce ar putea însemna reforma în practică. Pe de o parte, există acei care doresc ca ONU să joace un rol primordial în guvernarea mondială, pe de altă parte, sunt cei care își doresc rolul său limitat numai la activitatea umanitară, dar pe lângă aceste două grupuri există și cei care pun sub semnul întrebării eficiența și chiar existența acestui organism internațional. Astfel, au existat eforturi de reformare încă de la crearea ONU și au fost asociate în principal cu alegerea fiecăruia dintre Secretarii Generali ai ONU.

Nouă reformă propusă de actual Secretar General al ONU încearcă să răspundă în mod direct la schimbarea de paradigmă lansată de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, care justifică de ce reforma actuală este cel mai ambițios și cuprinzător proces de schimbare a sistemului de dezvoltare al ONU de după anii '1960, care influențează fiecare departament, birou, comisie regională și operațiune de teren angajate în activități de dezvoltare. În comparație cu eforturile de reformă din trecut, această reformă beneficiază de un sprijin unanim din partea statelor membre (UN, 2018).

Sintetizând, apreciem că etapa actuală a reformei ONU este una multi-nivel: în primul rând, în cadrul sistemului de dezvoltare al ONU, abordează modul în care se lucrează la nivel global, regional și de țară; aceasta variază de la abordările și instrumentele de planificare strategică ale ONU până la sistemele de responsabilitate, aranjamentele administrative și practicile bugetare. Grupul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă, de exemplu, a fost reînnoit – cu Secretarul General adjunct devenind noul său președinte – pentru supraveghere consolidată și direcție strategică pentru a permite activitatea echipelor din țările ONU.

UN (2018) subliniază că avantajele acestei reforme sunt următoarele:

- Suport operațional de calitate și mai bine integrat și adaptat în mod corespunzător și furnizarea de consultanță pentru guvernele în eforturile lor de a îndeplini ODD;

- Un sistem de dezvoltare mai coerent, fundamentat pe colaborarea între entitățile ONU, unde toate mandatele, resursele și competențele relevante ale organizației la nivel global, regional și de țară sunt reunite în sprijinul Agendei 2030;
- Operațiuni mai eficiente, cuantificabile în economii și costuri, ce furnizează servicii de calitate;
- Prezență mai adaptată și mai receptivă a ONU în țări, ancorată în prioritățile naționale, ceea ce duce la economii de scară și colaborare sporită între agențiile, fondurile și programele ONU;
- Transparența și responsabilitatea în utilizarea și resurselor, permițând statelor membre și publicului larg să înțeleagă mai bine modul de funcționare al sistemului de dezvoltare al ONU;
- Coordonare dedicată, independentă și împuternicită a activităților de dezvoltare, cu un nou sistem de coordonatori pentru rezidenți, capabil să utilizeze integrat resursele la nivelul întregului sistem.
- Practici de finanțare îmbunătățite de către donatori / state membre, cu resurse mai previzibile și flexibile, care stimulează sprijinul integrat și adaptat al ONU pentru diferite țări.

Baumann (2018) oferă recomandări pentru îmbunătățirea coordonării ONU. Acesta susține că propunerile de reformă ale Secretarului General indică o direcție bună, dar accentul este aproape exclusiv pe cele mai proeminente trăsături ale țărilor coordonatoare, în special coordonatorii rezidenți (mai multă autoritate) și UNDAF (un exercițiu mai riguros). Deci, propunerile Secretarului General trebuie completate cu o anumită atenție asupra structurilor de stimulare în care funcționează agențiile și personalul acestora. Dacă sistemul de coordonatori rezidenți trebuie consolidat, apoi ecosistemul organizațional din jur trebuie de asemenea ajustat. În acest scop, autorul sugerează nouă direcții de acțiune (Baumann, 2018):

1. *Analiza mandatelor* acordate de către Adunarea Generală pentru Secretarul General și coordonatorii rezidenți, astfel încât aceștia să se angajeze în coordonarea la nivelul întregului sistem, inclusiv a mandatelor complementare acordate pentru agențiile specializate, atât de Adunarea Generală, cât și de către comisii;
2. *O responsabilitate pe verticală crescută*, care presupune comasarea comisiilor privind diferitele fonduri și programe pentru asigurarea coerenței liniilor de raportare la nivel global pentru asigurarea unei structuri consolidate de supraveghere de către statele membre a sistemului integrat ONU de dezvoltare;
3. *O responsabilitate pe orizontală sporită*, prin revizuirea mecanismelor de acordare a responsabilităților, prin întărirea răspunderii de coordonare coordonatorului rezident, inclusiv a rolului acestuia în numirea șefilor de agenții;
4. *O responsabilitate colectivă* fundamentată pe definirea unui set de indicatori cuantificabili pentru coordonarea la nivel de țară ONU, pe baza procedurilor de operare standard. Astfel de indicatori ar putea deveni de asemenea baza unei secțiuni standardizate privind coordonarea în evaluările obligatorii ale UNDAF;
5. *Redimensionarea capacităților* prin diminuarea sarcinilor generale ale coordonării și concentrarea pe funcții și domenii tematice esențiale. Funcțiile și platformele

de coordonare ar trebui să fie încorporate într-un birou de coordonatori rezidenți puternic consolidat, iar grupurile de lucru ar trebui să fie de asemenea integrate în biroul coordonatorului rezident;

6. *Eliminarea barierelor administrative cu ajutorul armonizării sistemelor de administrare a agențiilor; efort care nu ar trebui să fie limitat la urmărirea eficienței operaționale și nici la nivel de țară. Armonizarea tuturor sistemelor de administrare ale agențiilor este dificil de obținut, dar se poate urmări elaborarea de modele de sistem, dintre care agențiile pot alege și care trebuie să fie recunoscute reciproc;*

7. *Întărirea rolului statelor membre și o abordare armonizată între agenții, statele membre trebuind să își bazeze intervențiile pe politici convenite în planurile strategice;*

8. *Guvernele gazdă nu ar trebui să evite colaborarea cu ONU în privința coordonării unor programe. Guvernele au pregătirea, putere politică și un interes direct în coordonare și în suplimentarea de fonduri pentru proiecte de interes național;*

9. *Un cod unic de conduită pentru statele membre, prin creșterea gradului de coordonare între statele membre și stimularea unor bune practici care să conducă la un sistem funcțional de coordonatori rezidenți, respectiv la un cod de conduită ce ar trebui să fie specific statelor membre – atât pentru donatori, cât și guvernele gazdă – pentru a sprijini coordonarea ONU.*

4. Pozițiile diferitelor state din spațiul Indo-Pacific în cadrul ONU

4.1 Imaginea ONU

Potrivit celui mai recent sondaj de opinie efectuat de Pew Research Center cu privire la modul în care este percepută ONU în diferite părți ale lumii (32 de țări), se evidențiază cinci concluzii principale (Fagan și Huang, 2019).

În primul rând, pe ansamblu, aproximativ 61% dintre respondenți au o opinie favorabilă despre ONU, iar 26% o opinie negativă. Două țări din spațiul Indo-Pacific se află pe primele două locuri în ceea ce privește imaginea pozitivă asupra ONU: Filipine (86% din total) și Coreea de Sud (82%) (în Japonia, procentajul fiind de numai 47%).⁸

În plan regional, ONU are cea mai mare susținere în Europa (peste 85% dintre respondenți sunt în favoarea organizației). Totodată, și cea mai mare parte a respondenților din SUA și Canada este în favoarea ONU (69% în cazul Canadei și 59% în cazul SUA). La polul opus, se află Israel, unde 65% dintre respondenți au aversiune față de ONU, dar și Rusia, unde procentajul este de 43%, deși este membru permanent al Consiliului de Securitate al organizației.

În al doilea rând, între 2007 și 2019, în 6 dintre cele 19 țări analizate opiniile favorabile au sporit. În trei țări, atitudinea a devenit mai puțin favorabilă, inclusiv în Rusia, unde scăderea a fost de 24 de puncte procentuale, de la 58% în 2007 la 34% în 2019. În alte 9 țări nu s-a remarcat nicio schimbare semnificativă de opinie.

⁸ Trebuie subliniat că analiza nu include și China.

În al treilea rând, tinerii sunt mai înclinați să aibă opinii favorabile despre ONU, comparativ cu alte grupe de vârstă.

În al patrulea rând, în general partidele populiste sunt mai puțin favorabile față de ONU.

În al cincilea rând, în SUA se remarcă o serie de aspecte demne de luat în seamă: (1) ponderea democraților cu o opinie favorabilă despre ONU este în general mai ridicată decât cea a republicanilor care sunt în favoarea ONU; (2) decalajul dintre cele două grupuri este ridicat în special din 2013, an în care 72% dintre democrați și 41% dintre republicani au exprimat opinii favorabile (diferență de 31 de puncte procentuale). În 2019, decalajul a fost și mai mare, de 41 de puncte procentuale (77% față de 36%); (3) ponderea republicanilor care sunt în favoarea ONU este la minimul ultimilor 30 de ani.

4.2 Poziția SUA privind rolul și reforma Organizației Națiunilor Unite

În 1947, printr-un act al Congresului a fost creată Misiunea Statelor Unite la ONU, pentru a sprijini președintele și Departamentul de Stat în desfășurarea relațiilor cu Națiunile Unite. Potrivit Misiunii SUA la ONU (United States Mission to United Nations, 2019), se urmărește îmbunătățirea cooperării cu ONU și cu agențiile sale și consolidarea rolului Națiunilor Unite în lume.

Poziția SUA este aceea de a susține îndeplinirea obiectivelor promovate de ONU încă de la fondarea sa, respectiv menținerea păcii și a securității internaționale, stimularea cooperării internaționale și apărarea drepturilor omului.⁹ SUA contribuie cel mai mult la bugetul ONU dintre statele membre, aportul acestora ridicându-se la 22% din bugetul total al ONU.

Congresul Statelor Unite a manifestat o preocupare constantă pentru reformele legate de eficiența ONU. Încă din noiembrie 2004, proiectul de lege H.R. 4818 a mandatat crearea unui grup de lucru bipartid, pentru a raporta Congresului despre modul în care ONU poate deveni mai eficientă în realizarea obiectivelor Cartei sale (Hurley, 2007).

În opinia lui Zalmay Khalilzad (2017), fostul ambasador al SUA la ONU în perioada 2007-2009, „administrația Trump este pe bună dreptate concentrată pe reforma managementului ONU. În calitate de cel mai mare contribuabil financiar, avem cea mai mare miză financiară în managementul solid și în eficiența operațională. Dar, în Adunarea Generală, care decide bugetul general al organizației, fiecare stat membru are un vot, astfel că țările în dezvoltare domină Adunarea Generală”. Khalilzad (2017) atrage atenția că, spre exemplu, în 2013, 17 țări (mai puțin de 9% din numărul total de membri) au plătit peste 80% din bugetul ONU, în timp ce restul de 176 de state au contribuit împreună cu aproximativ 18% din buget, însă ei decid cum și pe ce inițiative ar trebui să cheltuiască aceste fonduri. Evident, acest lucru nu oferă celor care suportă sarcina financiară influență proporțională pentru a decide prioritățile ONU”. Fostul ambasador al SUA la ONU propune ca o soluție crearea unui sistem de vot ponderat în funcție de contribuțiile bugetare, dar această opțiune nu este în prezent luată în considerare, probabil pentru că ar provoca un profund dezacord din partea statelor în dezvoltare. Cu toate acestea, fără implementarea acestui principiu,

⁹ A se consulta: <https://usun.usmission.gov/mission/>.

până acum nu s-a găsit nicio modalitate de a trata în mod efectiv ineficiența în gestionarea resurselor în cadrul procesului de lucru al organizației”. Nu în ultimul rând, opinia tranșantă a diplomatului american este că „incapacitatea ONU de a se reforma într-o manieră care să o facă mai eficientă și mai credibilă reprezintă o amenințare serioasă pentru viabilitatea viitoare a organizației. Prin urmare, este esențial să reorientăm eforturile tuturor statelor membre ale ONU privind necesitatea reformării acestei instituții care și-a demonstrat valoarea și ar putea juca un rol cu mult mai constructiv în lume”.

În SUA s-au conturat treptat două tabere în raport cu rolul SUA în cadrul ONU. Astfel, un grup al criticilor constructivi susțin că ONU ar trebui reformată pentru a o alinia mai mult cu obiectivele SUA. Dar, se remarcă totodată și opinia minoritară a unor politicieni americani, care se opun constrângerilor internaționale privind politica externă americană și susțin că SUA ar trebui să se retragă din sistemul ONU, argumentând că Statele Unite sunt mai bine echipate pentru a gestiona problemele globale în mod unilateral. În acest sens, la 3 ianuarie 2017 a fost introdus în Camera Reprezentanților un proiect de lege intitulat *American Sovereignty Restoration Act (ASRA)* în vederea retragerii SUA din ONU. Acest proiect de lege era aproape identic cu primul astfel de proiect, din 1997. De atunci, în fiecare sesiune a Congresului american a fost introdusă o versiune a ASRA. Până în prezent, fiecare astfel de încercare a fost întâmpinată cu reținere de către majoritatea reprezentanților Congresului.

4.3 Poziția Chinei privind reforma ONU

Potrivit profesorului Xinsheng (2018), contribuția Chinei la bugetul Organizației Națiunilor Unite va crește de la 7,92 % din bugetul total al ONU în perioada 2016-2018 la 12,01% pe parcursul următorilor trei ani 2019-2021. Contribuția statelor membre la bugetul ONU se stabilește la fiecare trei ani pe baza veniturilor lor naționale brute (GNI). Având în vedere creșterea economică continuă a Chinei și faptul că este a doua cea mai mare economie din lume, nu este surprinzător ca țara să devină al doilea cel mai mare contribuabil la bugetul ONU. Profesorul Xinsheng (2018) atrage atenția că „GNI pe cap de locuitor al Chinei este mult mai mic decât cel al țărilor dezvoltate și dacă China nu solicită ONU să își reformeze sistemul de distribuție bugetară, va continua să își asume obligații internaționale care nu sunt proporționale cu puterea sa economică pe plan național.”

China se numără printre cei mai remarcabili susținători ai multilateralismului. Potrivit Ministerului Afacerilor Externe din China, în ciuda noilor provocări, China continuă să susțină multilateralismul și participă activ la reforma și îmbunătățirea guvernanței globale (Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China, 2019). Diplomația chineză apreciază valoarea „sistemului internațional construit în jurul Organizației Națiunilor Unite (ONU), a ordinii internaționale susținute de dreptul internațional și a sistemului comercial multilateral centrat pe Organizația Mondială a Comerțului (OMC).”

China este membru fondator al ONU și prima țară care a semnat Carta ONU. Cu toate acestea, se remarcă o serie de puncte de vedere diferite între China și țările occidentale în ceea ce privește reforma ONU. În comparație cu țările occidentale, China are o poziție mai prudentă, subliniind necesitatea unei consultări și coordonări adecvate între toate statele membre. Conform

declarațiilor oficiale, China nu dorește să se grăbească în privința reformei, atât timp cât există încă dezacorduri semnificative între țările în dezvoltare și cele dezvoltate. China preferă o reformă graduală și prudentă a sistemului ONU, deoarece dezvoltarea are o importanță deosebită pentru țările în dezvoltare, categorie în care se auto-include.

China subliniază nevoile țărilor în dezvoltare sau ale țărilor beneficiare care caută mai multă asistență, mai multă libertate în utilizarea ajutorului și mai puține condiționalități. De exemplu, consideră că activitățile operaționale pe teren ar trebui să țină cont pe deplin de condițiile și nevoile naționale ale țărilor beneficiare și să asigure participarea și consimțământul guvernelor lor, în loc să încerce să utilizeze un model standard în toate cazurile. În opinia sa, doar în acest fel țările beneficiare pot beneficia pe deplin de cooperarea în cadrul programelor ONU.

Practic, China sprijină reforma ONU pentru a atinge obiectivul de coerență și eficiență în sistemul operațional al ONU. Diferența este că țările donatoare occidentale subliniază „un sistem unic ONU”, iar China apreciază „modalitățile flexibile de abordare” în funcție de „nevoile și cerințele naționale diverse”, considerând că reforma ar trebui să conducă la o creștere a capacității activităților ONU de a satisface diferitele cerințe ale țărilor beneficiare într-un mod integrat și flexibil și că reforma nu trebuie limitată strict doar la anumite domenii.

4.4 Poziția Indiei în cadrul ONU

Ca membru fondator al ONU, India susține cu tărie obiectivele și principiile ONU și a adus de-a lungul timpului contribuții semnificative la implementarea obiectivelor Cartei ONU, a programelor și agențiilor specializate ale ONU.

India este membru statutar al Organizației Națiunilor Unite și participă la toate agențiile și organizațiile sale specializate.

India a fost membru al Consiliului de Securitate al ONU pentru șapte mandate (în total 14 ani) și este membru al G4 (Brazilia, Germania, India și Japonia), grup de națiuni care se susțin reciproc pentru a obține un loc permanent în Consiliul de Securitate al ONU,¹ pledând în favoarea reformării acestuia.

Potrivit Misiunii Permanente a Indiei la ONU, reforma Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite cuprinde cinci aspecte cheie: categorii de membru, problema de veto a celor cinci membri permanenți, reprezentare regională, dimensiunea unui Consiliu de Securitate extins și metodele sale de lucru și relația dintre Consiliul de securitate și Adunarea Generală a ONU (Permanent Mission to ONU of India, 2019).

Statele membre, grupurile regionale și alte grupări de interese ale statelor membre au elaborat poziții și propuneri diferite cu privire la modul de a merge mai departe în această problemă. State precum Marea Britanie, Franța și Rusia sprijină aderarea membrilor G4 la Consiliul de Securitate al ONU.

¹⁰ Membrii permanenți ai Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite, care au și drept de veto sunt cele cinci state cărora Carta ONU din 1945 le acordă un loc permanent în Consiliul de Securitate al ONU: China, Franța, Rusia (fostul URSS), Marea Britanie și Statele Unite.

4.5 Poziția Japoniei privind rolul și prioritățile reformei ONU

Japonia a aderat la ONU în 1956 și are o contribuție importantă la bugetul regulat al ONU, situându-se pe locul al doilea după Statele Unite. Începând din 2005, Japonia este un susținător puternic al reformei Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite într-o campanie comună cu Germania, India și Brazilia. În timp ce state precum Marea Britanie, Franța și Statele Unite susțin candidatura Japoniei la un loc permanent în UNSC, țara se confruntă cu o opoziție puternică din partea celor doi apropiați ai săi, China și Coreea de Sud.

Ministerul Afacerilor Externe al Japoniei (2014) subliniază că această țară fost un important donator în perioada 2004-2014, asigurând peste 20% din volumul total al asistenței publice pentru dezvoltare (ODA).¹ În plus, Japonia este una dintre cele mai mari țări donatoare din lume pentru traducerea în practică a principalelor Obiective de Dezvoltare ale Mileniului (ODM), în domenii precum educația, sănătatea, apa și mediul. Japonia a contribuit semnificativ la dezvoltarea socio-economică a țărilor în dezvoltare, prin programe bazate pe conceptul „proprietatea țărilor în dezvoltare și parteneriatul lor cu țările dezvoltate”. Pe baza acestor principii, Japonia își propune să coopereze pe deplin în eforturile de a atinge obiectivele de dezvoltare convenite la nivel internațional ale ODM.

Potrivit Ministerului Afacerilor Externe al Japoniei (2014), guvernul japonez are următoarele priorități:

- Va continua eforturile pentru atingerea obiectivului ODA de a aloca 0,7% din venitul său național brut pentru a contribui la îndeplinirea ODM. Din acest punct de vedere, Japonia va asigura un nivel suficient al ODA proporțional cu puterea sa națională și se va strădui să-și extindă volumul fondurilor ODA până în 2020, cu o sumă de zece miliarde de dolari, comparativ cu suma ODA alocată în 2004.
- Promovează eforturile organizațiilor internaționale de a asigura scutirea datoriilor țărilor sărace puternic îndatorate, în conformitate cu concluziile privind dezvoltarea din cadrul întâlnirii miniștrilor finanțelor din G8 din iunie 2005.
- Susține noua „Inițiativă pentru Dezvoltarea Comerțului” a Japoniei, în care și-a exprimat intenția de a oferi acces la piața japoneză fără taxe vamale tuturor produselor originare din toate țările în dezvoltate. De asemenea, Japonia va trimite experți în aceste țări și va pregăti specialiști din rândul acestora, în număr total de 10.000 de persoane. Prin aceste eforturi, Japonia dorește să promoveze integrarea țărilor în dezvoltare în sistemul comercial multilateral.

¹¹ Asistența oficială pentru dezvoltare (Official Development Assistance – ODA) este definită ca un ajutor guvernamental conceput pentru a promova dezvoltarea economică și bunăstarea țărilor în dezvoltare. Ajutorul poate fi furnizat bilateral, de la donator la beneficiar, sau canalizat printr-o agenție de dezvoltare multilaterală precum Națiunile Unite sau Banca Mondială. Ajutorul include subvenții, împrumuturi „soft” (unde elementul de finanțare este de cel puțin 25% din total) și acordarea de asistență tehnică. OCDE menține o listă de țări și teritorii în dezvoltare, care este actualizată periodic și conține în prezent peste 150 de țări sau teritorii cu venituri pe cap de locuitor sub 12.276 USD la nivelul anului 2010. Un obiectiv al Națiunilor Unite este ca țările dezvoltate să aloce 0,7% din veniturile lor naționale brute pentru AOD.

➤ Se implică în susținerea unei cooperări globale prin inițiativa „Sănătate și dezvoltare”, ca parte a eforturilor de a contribui la realizarea ODM-urilor în domeniul sănătății, fiind alocate cinci miliarde de dolari pe parcursul următorilor cinci ani.

➤ Îndeplinește constant angajamentul precum „dublarea sumei din cadrul ODA alocate Africii” și scutirea datoriilor, având în vedere TICAD IV (cea de-a patra Conferință internațională de la Tokyo privind dezvoltarea africană). În ceea ce privește sprijinul acordat Africii, Japonia se implică în proiecte privind asistența pentru consolidarea păcii, susținerea agriculturii și dezvoltarea rurală, precum și promovarea comerțului și investițiilor, având în vedere furnizarea de asistență pe baza Noului Parteneriat pentru Dezvoltarea Africii (NEPAD). În plus, ca parte a efortului de mai sus, Japonia se implică în dezvoltarea sectorului privat prin inițiativele puse în aplicare în parteneriat cu Banca Africană de Dezvoltare.

5. Concluzii

Fie că este vorba de dezvoltare sustenabilă și combaterea sărăciei globale, fie de ceilalți piloni ai ONU precum promovarea păcii și securitatea, reforma ONU nu reprezintă un scop în sine. Ceea ce contează cu adevărat sunt rezultatele obținute pe teren, respectiv în statele în dezvoltare, iar în aceste condiții reforma sistemului de dezvoltare al ONU nu va avea succes decât dacă sprijinul pe care Națiunile Unite îl oferă acestor țări le va permite să accelereze progresul către ODD. Implementarea și eficientizarea reformei din cadrul ONU presupun o serie de direcții de acțiune, precum: (1) calitatea, coerența și fiabilitatea sprijinului politic pe care ONU le oferă guvernelor naționale; (2) capacitatea de a identifica, proiecta sau susține noi parteneriate care să permită țărilor să acceseze noi surse de finanțare și expertiză pentru îndeplinirea priorităților lor naționale; (3) sporirea atribuțiilor statelor membre și ale guvernelor gazdă în cadrul sistemului de dezvoltare al ONU și în coordonarea programelor; (4) asigurarea disciplinei sistemului ONU de acțiune și sprijini țările în mod unitar, evitându-se paralelismul și birocrăția în îndeplinirea unor atribuții sau în gestionarea unor programe de dezvoltare.

În opinia noastră, reforma arhitecturii ONU va trebui să se fundamenteze pe întărirea celor trei piloni principali:

1. **Pilonul socio-economic.** Nu trebuie neglijat nicio clipă de ce ONU a fost creată, respectiv pentru susținerea dezvoltării tuturor statelor lumii și în special a celor în dezvoltare, și pentru a lupta împotriva sărăciei și excluziunii sociale. În acest sens, un rol important îl ocupă promovarea unor programe de implementare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, în vederea reducerii inegalităților între state și evitarea migrației ilegale din motive economice, care provoacă presiuni și dezechilibre demografice atât în țările de origine, cât și în țările de destinație.
2. **Pilonul diplomatic.** Conflictele armate actuale care au loc în diversele zone ale lumii se datorează faptului că populații diferite reclamă aceleași teritorii și exclud posibilitatea unei coexistențe pașnice (de exemplu, Siria) și/sau ca urmare a instabilităților politice în țări confruntate cu puternice conflicte politice interne și cu lipsa unor instituții democratice.

Prin urmare, ONU, cu ajutorul organizațiilor și agențiilor specializate, poate oferi expertiză pentru soluționarea conflictelor pe cale diplomatică și poate fi mediatorul necesar pentru asigurarea unei bune guvernante globale.

3. *Pilonul securității și apărării păcii în lume* se poate realiza mult mai eficient prin obținerea de sprijin regional. Actorii regionali cunosc problemele de pe teren și pot oferi soluții adaptate la realitățile geopolitice, în vederea asigurării unui echilibru de putere și pentru susținerea forțelor democratice din zonele de conflict. Majoritatea operațiunilor de menținere a păcii sunt expuse unor provocări numeroase, incluzând terorism, populații traumatizate și neîncrezătoare, precum și guverne corupte care acordă prioritate interesului propriu pe cheltuiala comunității internaționale. De aceea, conceptul de construire a statului trebuie să evolueze spre construirea societății.

Având în vedere actualele provocări mondiale, prezența ONU este la fel de utilă în prezent cum a fost la înființarea sa în anul 1945, iar încetarea activității ONU sau diminuarea rolului acestui organism internațional nu pot fi o opțiune. Dar, pentru a-și îndeplini obiectivele propuse este necesară o reformare profundă a organismelor și agențiilor specializate pentru a putea oferi asistență bazată pe stabilirea clară a priorităților și pe o eficientă gestionare a resurselor organizației, fie că vorbim de cele financiare, logistice sau umane.

Referințe bibliografice

- Baumann M., O. (2018). Mission impossible? Country-level coordination in the UN development system. *Discussion Paper*, Deutsches Institut für Entwicklungspolitik.
- Fues, T., Li, D., Vatterodt, M. (2007). The role of the United Nations in the global development architecture: Steps towards greater coherence, *German Development Institute*, Bonn; Chinese Academy of Social Sciences, Beijing. Paper presented to the Annual Meeting 2007 of the Academic Council on the United Nations System (ACUNS), June 6-8, 2007, New York City.
- Fagan, M., Huang, C. (2019). United Nations gets mostly positive marks from people around the world, September 23, *Pew Research Center*.
- Global Economic Forum (GPF, 2019). Reform of ECOSOC and the Social and Economic Policy Process at the UN. Disponibil la <https://www.globalpolicy.org/un-reform/un-reform-topics/reform-of-ecosoc-and-the-social-and-economic-policy-process-at-the-un-9-19.html>
- Hillard, L., Shendruk, A. (2019). Funding the United Nations: What Impact Do U.S. Contributions Have on UN Agencies and Programs?, *Council on Foreign Relations*, 2 aprilie.
- Hurley, J., C. (2007). UN Management Reform - The Role and Perspective of the United States, *Center for UN Reform Education*, June 21.
- International Monetary Fund (IMF) (2018). IMF Members' Quotas and Voting Power, and IMF Board of Governors. Disponibil la: <https://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.aspx#I>.
- Khalilzad, Z. (2017). Trump and the United Nations: Reform or DIE? The National Interest. Disponibil la: <https://nationalinterest.org/feature/trump-the-united-nations-reform-or-die-22349>
- Oehler-Șincai, I., M. (coordonator) (2015). Rolul BRICS în conturarea unei noi Ordini Economice Mondiale, *Institutul de Economie Mondială*, Academia Română, București, noiembrie.
- OECD (2018). Net ODA. Disponibil la: <https://data.oecd.org/oda/net-oda.htm>
- Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China (2019). China and the United Nations: Position Paper of the People's Republic of China For the 74th Session of the United Nations General Assembly. Disponibil la: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1698812.shtml

- Ministry of Foreign Affairs of Japan (2014). United Nations Reform: Priority Issues for Japan. Disponibil la: <https://www.mofa.go.jp/policy/un/reform/priority.html>
- Pickford, S. (2019). Renew the Bretton Woods System, Chatham House, *The Royal Institute of International Affairs*, 12 June.
- Qiao Xincheng (2018). China should help expedite UN reform, *China Daily*. Disponibil la: <https://global.chinadaily.com.cn/a/201812/27/WS5c2413c5a310d91214051204.html>
- UN (2018). UN development system reform 101. Disponibil la: <https://reform.un.org/content/un-development-system-reform-101>, 31 decembrie 2018.
- UN (2019a). Funds, Programmes, Specialized Agencies and Others. Disponibil la: <https://www.un.org/en/sections/about-un/funds-programmes-specialized-agencies-and-others/index.html>.
- UN (2019b). UN Secretary-General António Guterres marks the “go live” of sweeping UN reforms on 1 January 2019. Disponibil la: <https://reform.un.org/news/un-secretary-general-ant%C3%B3nio-guterres-marks-%E2%80%9Cgo-live%E2%80%9D-sweeping-un-reforms-1-january-2019>
- United Nations General Assembly (UNGA) (1974a). Declaration on the Establishment of a New International Economic Order, Sixth Special session, Agenda item 7, Resolution 3201 (S-VI).
- UNGA (1974b). Programme of Action on the Establishment of a New International Economic Order, Sixth Special session, Agenda item 7, Resolution 3202 (S-VI).
- UNGA (1974c). Charter of Economic Rights and Duties of States, Twenty-ninth session, Agenda item 48, Resolution 3281 (XXIX).
- United Nations Peacekeeping Operations (2019). How we are funded. Disponibil la: <https://peacekeeping.un.org/en/how-we-are-funded>.
- United Nations Secretariat (2019). Assessment of Member States’ advances to the Working Capital Fund for the biennium 2018–2019 and contributions to the United Nations regular budget for 2018, 29 decembrie. Disponibil la: <https://undocs.org/en/ST/ADM/SER.B/973>.
- United Nations Secretary General (2019). Report of the Secretary-General on the Work of the Organisation, New York.
- United States Mission to the United Nations (2019). Management and Reform Section. Disponibil la: <https://usun.usmission.gov/mission/management-and-reform-section/>.
- Permanent Mission of India (2019). Disponibil la: <http://www.pmindiaun.org/>.
- *** Adunarea Generală a ONU: <https://www.un.org/en/ga/contributions/honourroll.shtml>.

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Dumitrescu, A. L., Oehler Șincai, I. M. (2019). Reforma ONU: obiective, propuneri și priorități. *Revista de Economie Mondială*, 11(2), pp. 35-52
